Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 365/2026
28.04.2026. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Вуковић, председника већа, Јасмине Васовић, Слободана Велисављевића, Светлане Томић Јокић и Александра Степановића, чланова већа, са саветником Машом Денић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. Кривичног законика и окривљеног ББ, због кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, адвоката Весне Томић Живановић и браниоца окривљеног АА, адвоката Весне Илић, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Аранђеловцу К 47/22 од 19.09.2025. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 17/26 од 26.01.2026. године, у седници већа одржаној дана 28.04.2026. године, једногласно је донео

П Р Е С У Д У

I

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, адвоката Весне Томић Живановић, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Аранђеловцу К 47/22 од 19.09.2025. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 17/26 од 26.01.2026. године, у односу на битну повреду одредбе кривичног поступка из члана 438. став 1) тачка 1) ЗКП Законика о кривичном поступку, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у преосталом делу **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

II

ОДБАЦУЈЕ СЕ захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Весне Илић, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Аранђеловцу К 47/22 од 19.09.2025. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 17/26 од 26.01.2026. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Аранђеловцу К 47/22 од 19.09.2025. године, ставом првим, окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од шест месеци, коју ће издржавати у просторијама у којима станује уз примену електронског надзора. Уколико окривљени за време издржавања казне самовољно напусти просторије у којима станује једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова, суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење казне затвора. Истом пресудом, на основу члана 86. КЗ према окривљеном је изречена мера безбедности забране управљања моторним возилом „Б“ категорије у трајању од десет месеци, рачунајући од дана правноснажности пресуде, док је оштећени ББ ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парницу. Ставом другим изреке пресуде окривљени ББ је оглашен кривим због извршења кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. КЗ, па га је суд на основу одредбе члана 58. став 2. КЗ ослободио од казне. Према окривљеном ББ на основу одредбе члана 86. КЗ изречена је мера безбедности забране управљања моторним возилом „Ф“ категорије у трајању од једне године, рачунајући од дана правноснажности пресуде. Истом пресудом окривљени АА и ББ су обавезани да накнаде трошкове кривичног поступка и плате суду на име судског паушала износ од по 10.000,00 динара, у року од 30 дана по правноснажности пресуде под претњом принудног извршења. Поред тога, окривљени су обавезани да суду и ОЈТ у Аранђеловцу плате на име трошкова кривичног поступка, остале трошкове унапред исплаћене из буџетских средстава суда и тужилаштва, о чијој висини ће суд донети посебно решење, када се прибаве наведени подаци.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 17/26 од 26.01.2026. године, одбијене су као неосноване жалба окривљеног АА, његовог браниоца и браниоца окривљеног ББ, а првостепена пресуда је потврђена.

I

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднела је бранилац окривљеног ББ, адвокат Весна Томић Живановић, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) и члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП и повреде закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев као основан, преиначи побијану другостепену пресуду тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе за наведено кривично дело или укине побијане правноснажне пресуде или само другостепену пресуду и предмет врати на поновно одлучивање првостепеном или другостепеном суду.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488.

став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене навода захтева, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Бранилац окривљеног ББ, адвокат Весна Томић Живановић, у захтеву за заштиту законитости наводи да су побијане пресуде донете уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, с обзиром да се ради о пресуђеној ствари, јер је окривљени пресудом Прекршајног суда у Аранђеловцу Пр 1508/2021 од 03.08.2021. године правноснажно осуђен да је учинио прекршај, да би након тога у кривичном поступку поново био осуђен у вези истог догађаја за кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја. По наводима одбране, у конкретном случају се ради о истом животном догађају, истим радњама извршења, истом временском и просторном оквиру и истом окривљеном, односно идентичном делу, које је незнатно другачије описано и правно квалификовано као прекршај, па затим квалификовано као кривично дело. Имајући у виду одредбе члана 34. Устава РС, члана 4. став 1. Протокола 7. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 4. став 1. ЗКП, нижестепени судови су оваквим поступањем повредили одредбе члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, односно начела ne bis in idem.

Изложени наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног су, по налажењу овог суда, у наведеном делу неосновани.

У конкретном случају се не ради о правноснажно пресуђеној ствари, па стога вођење кривичног поступка против окривљеног ББ због кривичног дела тешко дело против безбедности јавног садобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. КЗ, а након окончања прекршајног поступка против окривљеног, по налажењу овога суда, не представља повреду начела ne bis in idem.

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Устав Републике Србије у члану 34. став 4. гарантује правну сигурност у казненом праву одредбом да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или поступак правноснажно обустављен, а којим

забранама подлеже и вођење поступка за неко друго кажњиво дело. Наведени принцип садржан је и у одредби члана 4. став 1. ЗКП којом је прописано да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен.

Одредбом члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију о заштити људских права и основних слобода прописано је да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

Из наведених одредби јасно произлази да је забрањено кривично гоњење или суђење за кажњиво дело, уколико оно произилази из истих чињеница или чињеница које су у битном исте, а које су предмет дела које је већ правноснажно пресуђено.

Уважавајући судску праксу Европског суда за људска права, Уставни суд Републике Србије је поставио критеријуме на основу којих се врши оцена да ли вођење поступка против окривљеног због дела које произилази из истог животног догађаја представља повреду начела ne bis in idem, а ти критеријуми су: 1. да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је запрећена санкција у прекршајном поступку по својој природи казненоправна; 2. да ли су дела због којих се окривљени казнено гони иста (idem) и 3. да ли је постојала двострукост поступка (bis).

Међутим, у новијој пракси Европски суд за људска права је у предмету А. и Б. против Норвешке, бр. 24130/11 и 29758/11, од 15.09.2016. године детаљно размотрио питање примене начела ne bis in idem, спроводећи тзв. тест довољно уске повезаности у садржинском и временском смислу и прихваћена је могућност да је изрицање различитих санкција од стране различитих органа које се односе на исто понашање у одређеној мери допуштено на основу члана 4. Протокола 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, без обзира на постојање одлуке која има својство res iudicata, те да се комбинација санкција у тим предметима треба сматрати као целина. Стога, закључак је да члан 4. Протокола 7 Европске конвенције не искључује вођење два поступка, чак и до њиховог завршетка, ако су испуњени одређени услови.

С обзиром на напред наведено приликом оцене да ли је у конкретном случају дошло до повреде начела ne bis in idem неопходно је одговорити на следећа питања:
1) да ли су оба поступка која су вођена против неког лица вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је прва казна по својој природи казнено – правна;
2) да ли су дела због којих се неко лице казнено гони иста (idem);

3) да ли се постојала двоструког поступка (bis);
4) да ли су два поступка довољно тесно повезана у садржинском и временском погледу, а у оквиру којег је потребно утврдити следеће критеријуме:
- да ли су различитим поступцима остварили усклађене сврхе које се међусобно надопуњују и чине један јединствени поступак, те се тим поступцима обухватају различити аспекти противправног понашања,
- да ли је дуалитет тих поступака предвидљива последица, како у праву тако и у пракси, истог оспораваног понашања (idem);
- да ли су ти поступци вођени на начин како би се што више избегло дуплирање у прикупљању и оцени доказа, сарадњом између различитих надлежних тела како би се чињенице утврђене у једном поступку користиле у другом поступку, те
- да ли је казна изречена у поступку који је први правноснажно окончан узета у обзир у поступку који је касније правноснажно окончан, и то на начин да укупан износ свих санкција буде сразмеран извршеном делу.

Тражећи одговор на прво питање, односно да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, Врховни суд, полазећи од мерила „Енгел“ налази да је прекршајни поступак вођен за дело које је по својој природи и тежини и сврси запрећене сакције представља кажњиво дело.

Питање утврђивања идентитета дела је кључно питање, с обзиром на то да се једним друштвено неприхватљивим понашањем могу истовремено угрозити различита заштићена добра, те остварити обележја два или више кажњивих дела, која могу бити у надлежности истог или различитих органа гоњења исте државе. Ово питање је нарочито важно у оним случајевима у којима би последице прешироког тумачења начела ne bis in idem биле штетне у заштити темељних друштвених вредности и сврси која се остварује у сваком појединачном казненом поступку.

Примењујући нове критеријуме те спроводећи тест довољно уске повезаности два поступка, Врховни суд је утврдио да је кажњиво понашање окривљеног захтевало два одговора. Пре свега прекршајну санкцију због тога што је окривљени управљао скупом возила трактором са придодатом приколицом, које спада у „Ф“ категорију возила, која приколица није била уписана у јединствени регистар возила – није била регистрована, што је на трактору превозио више лица него што је означено у саобраћајној дозволи, као и што на прикључном возилу - приколици нису била укључена задња позициона светла. Осим тога и кривичну санкцију, због тога што је као учесник у саобраћају на путевима управљајући скупом возила који чине трактор са прикључним возилом – приколицом ручне израде (нерегистрована, неосветљена, натоварена сеном у балама ширине око 2,20 метара и висине 2,50 метара), угрозио јавни саобраћај и довео у опасност живот и тело људи јер је управљао возилом које не испуњава прописане техничке услове, техничке прописе и није било технички исправно, затим јер ноћу на возилу на путу није имао укључена задња позициона светла, затим јер је омогућио вожњу на спољним деловима возила, а терет на возилу није био смештен и обезбеђен тако

да при вожњи остаје у положају постављеном приликом утовара, тако да не заклања светла и друге прописане ознаке на возилу,....па је последица наступила, када је у неосветљени задњи део ручно израђене приколице, која је прикачена за трактор којим је управљао, која је била натоварена сеном... којим је било заклоњено жуто ротационо светло постављено на десном крилу – блатобрану трактора на висини од око 1,70 метара, као и светло на задњој страни трактора, ударило путничко моторно возило предњим делом.... а којим је управљао првоокривљени АА, будући да је након контакта возила и тракторске приколице, путник, сада покојна ВВ, која се превозила на трактору и стајала на спољњем делу возила са леве стране возача другоокр. ББ, пала на коловоз и завршила испод десног бочног дела путничког возила...а од задобијених телесних повреда ....преминула у УКЦ Крагујевац дана 30.06.2021. године, при чему је сваки одговор тежио остварењу различите сврхе, односно зашитити различитих добара, из чега произлази да је предмет прекршајног и кривичног поступка био један животни догађај у којем су се остварила обележја два различита деликта и на тај начин се морају сматрати битно истим у смислу члана 34. став 4. Устава. Прекршајна санкција је представљала реакцију на то што се окривљени није придржавао прописа везаних за исправност возила и превоз више лица, док је кривична санкција имала сврху кажњавања због тога што је окривљени својим понашањем, тачније тиме што је возио трактор са приколицом који поред тога што не испуњава прописане техничке услове и који није имао светлосну сигнализацију, омогућио вожњу лица на спољним деловима возила, при чему је непрописно постављеним теретом било заклоњено жуто ротационо светло и светло на задњој страни трактора, услед чега је у њега ударило путничко моторно возило што је и последично довело до смрти путнице на трактору, сада покојне ВВ. Према томе последица кривичног дела није иста, нити обухваћена последицом прекршајне радње, па је вођење два поступка сасвим оправдано. Друго, вођење двоструког поступка, уз могућност изрицања различитих санкција, било је предвидиво за окривљеног, који је морао знати да је кривично гоњење, као и изрицање прекршајне санкције било вероватно. Треће, Основни суд у Аранђеловцу је изводио доказе који су били релевантни за утврђивање кривичне одговорности окривљеног.

Дакле, као прво, закључује се да су се у оба поступка остварile усклађене сврхе које се међусобно допуњују и чине један јединствен поступак, као друго, вођење два поступка, уз могућност кумулативног изрицања различитих казни, било је предвидиво за окривљеног, који је од самог почетка морао знати да је кривично гоњење за наведено кривично дело, било могуће, чак и вероватно и као треће, избегнуто је дуплирање извођења доказа у ова два поступка.

Имајући у виду све напред наведено, окривљени није претрпео било какву несразмерну штету или неправду због вођења два поступка и санкционисање различитим санкцијама, посебно што је у кривичном поступку на основу одредбе члана 58. став 2. КЗ окривљени ослобођен од казне јер је кривично дело учињено из нехата, а последице дела тако тешко погађају учиниоца јер је у саобраћајној незгоди преминула мајка окривљеног, а између прекршајног и кривичног

поступка је постојала довољно блиска повезаност, како у садржинском, тако и у временском погледу, те се може сматрати да чине део јединствене целине.

Стога су, по налажењу Врховног суда, неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, адвоката Весне Томић Живановић, којима се указује да је доношењем побијаних правноснажних пресуда на штету овог окривљеног учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

У преосталом делу захтева за заштиту законитости, бранилац окривљеног изводи закључак да, имајући у виду да се ради о пресуђеној ствари, није било места изрицању мере безбедности управљања моторним возилом, на који начин иако нумерише повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, оваквим наводима истиче битну повреду одредбе члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Међутим, како битна повреда одредбе члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, сходно члану 485. ЗКП, није предмет разматрања од стране Врховног суда у поступку по захтеву за заштиту законитости, дакле није дозвољени разлог, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног преко браниоца, Врховни суд је захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у напред наведеном делу, оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, донео одлуку као у ставу првом изреке пресуде.

II

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднела је бранилац окривљеног АА, адвокат Весна Илић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП и став 2. ЗКП и члана 438. став 1. тачка 8) и 9) ЗКП, члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и члана 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање или да преиначи првостепену и другостепену пресуду, у складу са наводима захтева за заштиту законитости.

Врховни суд је у седници већа размотрио списе предмета, са захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног, па је нашао:

Захтев за заштиту законитости је недозвољен и нема законом прописан садржај.

Одредбом члана 484. ЗКП прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за његово подношење (члан 485. став 1. ЗКП).

Одредбом члана 485. став 1. тач. 1) ЗКП прописано је да због повреда тог законика (члан 74., члан 438. став 1. тач. 1) и 4) и тач. 7) до 10) и став 2. тач. 1), члана 439. тач.1) до 3) и члана 441. став 3. и 4.) учињених у првостепеном и поступку пред апелационим судом, окривљени може поднети захтев за заштиту законитости у року од 30 дана од дана када му је достављена правноснажна одлука, под условом да је против те одлуке користио редовни правни лек. Наведена одредба важи истовремено и за браниоца окривљеног, с обзиром на ограничење његових права правима која у поступку има окривљени (члан 71. тачка 5) ЗКП).

Према томе, обавеза навођења разлога за подношење захтева због повреде закона из члана (485. став 1. тачка 1) ЗКП), подразумева не само формално означавање о којој повреди закона се ради, већ указивање на то у чему се она састоји.

У конкретном случају, бранилац окривљеног АА, адвокат Весна Илић, у захтеву за заштиту законитости истиче као разлог за подношење захтева за заштиту законитости, битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, због којих је подношење захтева за заштиту законитости дозвољено у смислу члана 485. став 4. ЗКП, али не конкретизује у чему се те повреде састоје, па захтев у овом делу нема прописан садржај у смислу одредбе члана 484. ЗКП, која налаже обавезу навођења у захтеву за заштиту законитости разлога за његово подношење, а што у случају истицања повреде закона подразумева како опредељење о којој тачно повреди закона је реч, тако и образложење у чему се та повреда конкретно састоји. Стога је Врховни суд, с обзиром да не може по службеној дужности испитивати у чему се евентуална повреда закона састоји, будући да се у складу са одредбом члана 489. став 1. ЗКП, креће само у границама поднетог захтева, односно разлога, дела и правца побијања, нашао да поднети захтев у овом делу нема законом прописани садржај.

Поред тога, бранилац окривљеног истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, међутим, наведену повреду образлаже наводима да се побијане пресуде не могу заснивати на чињеницама и доказима који су добијени након делимичне реконструкције саобраћајне незгоде, у ком делу се опширно бави анализом утврђеног чињеничног стања и изведених доказа, којим наводима бранилац оспорава утврђено чињенично стање у смислу одредбе члана 440. ЗКП.

Поред тога, бранилац окривљеног АА истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП наводима да је пресудом прекорачена оптужба. Међутим, исту образлаже наводима да је изрека пресуде неразумљива и цитира бланкетне норме члана 42. став 1., члана 82. и члана 77. ЗОБС-а, на који начин бранилац окривљеног пресуде оспорава због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП.

Осим наведеног, бранилац окривљеног АА у захтеву за заштиту законитости истиче да суд у току поступка није био прописно састављен, којим наводима бранилац истиче битну повреду одредбе кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 3) ЗКП.

Имајући у виду да повреде закона на које указује одбрана из члана 440. ЗКП, члана 438. став 1) тачка 11) ЗКП и члана 438. став 1. тачка 3) ЗКП, не представљају законске разлоге у оквиру повреда побројаних у члану 485. став 4. ЗКП, због којих је подношење захтева за заштиту законитости дозвољено окривљеном преко браниоца, то је исти у наведеном делу оцењен као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП у вези члана 484.ЗКП и 485. став 4. ЗКП, одлучио као у ставу два изреке пресуде.

Записничар-саветник **Председник већа-судија**
Маша Денић, с.р. **Татјана Вуковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић